

F R I M F A G B E V E G E L S E .

24.nov.1944.

4.årg.

Arbeiderne og den nasjonale kamp.

Arbeiderbevegelsen har alltid ført en uforsonlig kamp mot enhver form for undertrykkelse - mot den nasjonale ufrihet like meget som mot økonomisk og sosial urett. Allerede Karl Marx interesserte seg sterkt for de undertrykte nasjoners skjebne og polemiserte skarpt mot dem som inntok en vakkende holdning til f.eks. polakkenes frihetskamp. Hans mening var at forholdet mellom statene, på samme måte som forholdet mellom individene måtte baseres på bestemte rettsregler. Det gamle slagordet at arbeiderne ikke har noe fedreland, innebar aldri noen oppfordring til landsforræderi i en krig som gjaldt nasjonal uavhengighet. Men da setningen ble formet var arbeiderne i alle land en paria-kaste og ordene var ment som en apell til dem om å tilkjempes seg den innflytelse og andel i samfundets goder som tilkom dem. Först när de det var oppnådd, kunne de av fullt hjerte si at fedrelandet var hele folkets eie. Det har i det hele tatt vært almindelig innen arbeiderbevegelsen å se en sammenheng i striden for nasjonal og for økonomisk frigjöring. Kampen har bare måttet endre karakter alt ettersom det var de nasjonale eller de økonomiske problemene som sto i forgrunnen.

I årene mellom 1814 og 1905 var hoveddraget i den samfondsmessige utvikling i Norge at den økonomisk dårligst stillede del av folket, i strid med embetsmennene og andre representanter for de herskende lag, banet veien for full nasjonal frihet. Kampen ble gje gjennomfört gjennom bondereisningen i 1830-årene, gjennom Ole Gabriel Uelands organiserte bondebevegelse, gjennom Johan Sverdrups folkereisning for parlamentarismen, gjennom Marcus Thranes arbeiderreising. Politisk ble arbeiderbevegelsen først organisert i 1887 ved dannelsen av Det norske arbeiderparti. Det var ingen tilfeldighet at dette parti var det første som helt og fullt gikk inn for kravet om unionsopplösning. Like lite var det noen

tilfeldighet at det norske standpunktet i unionsstriden fikk sin beste støtte i svensk arbeiderbevegelse.

I 1905 fikk vi vår nasjonale frihet. Den nye situasjonen skapte nye oppgaver for arbeiderbevegelsen. Nå gjaldt det for smikirksfolket å gjøre landet til sitt eget, ikke bare nasjonalt, men også økonomisk. I den korte tiden Norge var fritt, ble denne karren - tross nederlag og tilbakeslag - ført stadig nærmere riølet.

Ved tyskernes okkupasjon i 1940 ble situasjonen igjen totalt forandret. Vi fikk oppleve en nasjonal ufrihet og undertrykkelse i hittil ukjendt målestokk. De organisasjoner arbeiderbevegelsen hadde bygget opp ble smadret, dens ledere drevet i landflyktighet fengslet eller skutt. Igjen ble den nasjonale frihetskampen det primære. Men denne gang ble kampen meget vanskeligere å føre. Vipnene mitte smies på nytt. Enkeltvis eller i små grupper men allikevel samlet i en usynlig stor fylking, har arbeiderbevegelsens kvinner og menn tatt opp striden mot det nazistiske terrorverdene. Samfunnegrupper som tidligere var våre motstandere er blitt allierte,

En gang om ikke så lenge vil også denne kampen bli avsluttet med seier. Og den nye situasjonen som da oppstår vil igjen skape nye oppgaver. Vi håper at det nye Norge som da skal skapes, blir mindre preget av interesseoppsætninger og klassekamp enn det Norge som var. Interessefellesskapet og solidariteten under okkupasjonen har i høy grad øket mulighetene for en utvikling i denne retning. Avgjørende for om klassekampen skal fortsette er eller ikke blir om det lykkes å avskaffe årsaken til striden mellom klassene og skape et samfund hvor alt arbeid lønnes etter den verdi det har og hvor produksjonsmulighetene utnyttes på en rasjonal måte, samtidig som de brede befolkningsslag får anledning til å gjøre sin innflytelse gjeldende like meget på det økonomiske område som på det politiske felt.

Regjeringskrisen i Finnland.

ble omsider løst fredag 10. november. Bare 3 av de tidligere regjeringsmedlemmer fortsetter i sine tidligere stillinger, nemlig utenriksministeren Enckell, forsvarsminister Waldén og innenriksminister Hillilæ. L.O.sformann Vuori, som før var bitredende arbeidsminister, er nå arbeidsminister. Paasikivi har avløst Eastren som regjeringsssjef. Paasikivi som er 74 år gammel, regner seg som konservativ, men er kjendt for sine Russlands-sympatier. Den nye regjering omfatter representanter for alle partier fra de konservative til kommunistene, de sistnevnte har fått med en mann, bitredende sosialminister Leino. 7 av ministeriets 18 medlemmer er sosialdemokrater, 3 av disse tilhører Tannerfraksjonen. Den kanskje viktigste posten i ministeriet er finansministerens. Til denne stilling er utsett Johan Helo en av "sekslingene", altså en av de 6 sosialdemokratiske riksdagsmenn som for flere år siden ble idømt tukthus for angivelig landsforrådersk virksomhet. Han slapp forholdsvis nylig ut av tukthuset. Helo er radikal sosialist. Finnland er helt utarmet etter mange års krig og dr. Helo får derfor kolosale vanskeligheter å kjempe med. Det ventes at han vil gå til meget radikale økonomiske tiltak.

Den indre krise i det finske sosialdemokrati er fremdeles akutt. Tanner er øyensynlig ikke innstillet på godvillig å gi opp sin stilling som formann i partiet. Valgene på representanter til den nære foretakende partikongress ble foretatt lenge før våpenstillstanden med Sovjetsamveldet. Det har vakt pinlig oppmerksomhet at Tanner har uthyttet sin autoritet innenfor den nåværende partiledelse til å få vedtatt et avslag på de mange henstillinger om å foreta nye valg på representanter til kongressen etter at den politiske situasjon er blitt så totalt forandret. Det er ikke vår sak å blande oss inn i indre spørsmål i det finske sosialdemokrati. Men det forekommer oss å være en aldeles uholdbar situasjon at en partifører stiller sin person i veien for en samling av partiets krefter. Hans opptreden skader ikke bare hans parti og Finnland. Derfor er det et

Den britiske fagforeningskederes arbeidsminister Bevin uttalte i 1942: "Denne krig er folkets krig - ikke de forruendes krig....Det gjelder i virkeligheten å av gjøre om vi skal få gi videre i utviklingen og selv forme vår skjebne ,sporet av driften i oss til å nå et større mål av fullkommenhet og höyere sivilisasjonsstadium,eller om vi skal gjøres til slaver og i generasjoner beherskes av en liten gruppe nasjoner, som rår over ödeleggelsesverktøy".. I jo höyere grad arbeiderbevegelsen mukter i gjøre seg gjeldende i denne kampen i desto større utstrekning vil den kunne sette sitt preg på den økonomiske og sosiale nydannelse som må følge i krigens spor. Dette forhold gjelder for alle de forente nasjoner,uansett om de er okkupert eller ikke.Også i Norge vil arbeiderbevegelsen gjennom og bare gjennom intens og uforsonlig kamp for den primære frihet,den nasjonale frihet, skape grunnlaget for større økonomisk og sosial frihet.

K r i g s s i t u a s j o n c n .

I vest er de alliertes offensiv i løpet av siste uke utvidet til å gjelde hele området mellom Nederland og den schweitsiske grense - en strekning på 500 km. De seks armene som er i ilden er fra nord til syd: general Dempseys 2. arme, general Stimosons 9.am. arme, general Hodges 1. am. arme, general Pattons 3.am. arme 7.am. arme og 1. franske arme. Over hele frontlinjen trenger disse armene sakte,men sikkert tyskerne tilbake. Dempseys arme går mot Ruhr og har nådd Maas langs hele grensen mellom Tyskland og Nederland. Forbitrede kamper foregår ved Venlo og Roermund. 9. am. arme rykker fram mellom Roermund og Aachen og besatte allerede mandag det viktige trafikk-knypunktet Geilenkrichen,samt Eimendorf. Hodges arme rykker østover fra Aachen i retning av Köln. Like vest for Düren og Jülich, i området ved Eschwiler, er voldsomme kamper igang. Stolberg er på allierte hender. I avsnittet ved Metz har general Pattons arme nådd 35 km fram forbi Mels i retning av Saarbrücken. I følgene

om Metz ble det tatt 10.000 fanger, deriblant generalmajor Dunker. I selve Metz er det når dette skrives ennå noen isolerte motstandscentra igjen. 7. am. arme har nådd Sarrebourg og tatt Colmar 60 km lenger syd. Størst fremgang har den 1. franske arme hatt i Belfortåpningen. Belfort falt allerede mandag og franskmennene truer nå Mulhouse. Men det viktigste er at de er nådd fram til Rhinen like nord for Basel og har tatt Huningue. Fra denne byen rykker de nå nordover langs Rihnen samtidig som de forsøker å bygge pontonbroer over floden. Også i dette avsnittet er det tatt 10.000 fanger. - General Eisenhower har uttalt at han tror tyskerne vil bli nødt til å utkjempe de krigsavkjørende kamper vest for Rhinen, fordi en rettrett til øst siden er for risikabel p.g.a. de allierte overlegenhet i luften, som setter dem i stand til å bombe istykker alle brooverganger. Eisenhower sa videre at den tyske soldatmoralen ennå er god og at de allierte må sloss som djevler for å nå en avgjørelse.

I øst har russerne gjenoptatt angrepene mot de inneskuttede tyske styrkene i Kurland og erobret flere landsbyer. Bide her og i Øst-Preussen er russernes operative muligheter økt, etter at jorden er frosset. Slik at panseravdelingene og det motoriserte infanteri letttere kan bevege seg. Marsjall Tsjernakovski samler stadig nye styrker i Øst-Preussen og en gjenopptagelse av offensiven ventes når som helst. - I Ungarn fortsetter framrykkingen n.ø. for Budapest, men operasjonene der vanskelig gjøres fremdeles av at jorden er så opbløtet etter kraftige regn skyll. Flere suen tyske og ungarske fanger er tatt i den siste uken. I de tyskbesatte deler av Ungarn er det bare gestapos terrorregime som hindrer åpen borgerkrig. - I Albania har albanske styrker befridd hovedstaden Tirana og havnebyen Durazzo.

Tyskernes og quislingenes terrorevakuering av Nord-Troms og Finnmark fortsetter. "De som ikke etterkommer ordren vil bli viktet av den vepnede makt" står det ordrett på opslagene om evakuering som er satt opp på større og mindre steder. Svenske viser til alt 250.000 nord-

ønske i hele Nordens arbeiderklasse at han skal fratre. Tanner har alltid villet gå for å være en sterk mann. Men det er ikke noe tegn på styrke at han nå forsøker å trosse konsekvensene av den politikk han har ført.

Verdensfackongressen i London

som skulle vært holdt tidlig i sommer, men måtte utsettes p.g.a. reisesperringen til England og invasjonsforberedelsene, skal istedet holdes i januar neste år. Et telegram til Morgontidningen fra avisens London-redaksjon gjør gjeldende at den italienske landsorganisasjon ikke vil bli invitert til kongressen. Om meldingen er riktig, tyder den på at den britiske landsorganisasjon har den prinsipielle oppfatning at representanter fra tidligere fiendeland ikke skal ha adgang til kongressen. Vi vet ikke hvilke motiver som ligger til grunn for en slik innstilling. Når det gjelder de italienske arbeiderne har de, etter hva vi har hørt ikke minst i Nord-Italia, lagt stor kampiver og offervilje for dagen til fordel for den internasjonale arbeiderbevegelses felles idealer. Under slike omstendigheter er det vel betenklig å la tidligere nasjonale motsetninger spille inn når det skal holdes en kongress som skal fremme den internasjonale solidaritet.

Den politiske og økonomiske utvikling i Belgia etter befrielsen har hatt mange likhetspunkter med utviklingen i Frankrike. Også i Belgia har det nøy lengre pågått en drakamp mellom regjeringen og en del av hjemmefronten, særlig de tidligere underjordiske vepnede styrker. Denne striden har vært temmelig bitter, på tross av at statsminister Pierlot såsnart han kom hjem fikk med en rekke representanter for hjemmefronten i regjeringen - både kommunister, sosialister, liberale og katolikker. Pierlot kom imidlertid hurtig til å betrakte de vepnede hjemmefrontstyrker som en for egenrådig og radikal maktfaktor og har nå latt dem avvepne med støtte av den allierte krigsmakt. Både sosialister og kommunister er misfornøyd med dette og krisen fortsetter.

H i e n n e f r o n t e n.

Til alle som arbeider på havna.

Noe av det viktigste arbeidet til fordel for den tyske krigföringen blir utfört i de mange havnene langs vår kyst - og ikke minst på Oslos havn. En del av dette arbeid utføres av krigsfanger, tyskere og norske tvangsarbeidere. Men meget - alt for negot-gjøres av norske ordinære arbeidere. Parolen for disse arbeidere er å sabotere nest mulig. De må ikke la seg lokke av høye akkordsatser og smesielt nide ikke gå ned på arbeide overtif. Vårt land er i krig med Tyskland. Enhver tjeneste for fienden som en ikke er nødt til å gjøre, kan betraktes som landsføræderi. Den arbeider som ikke tar hensyn til dette, pådrar seg et alvorlig ansvar. Og han skal skader sin yrkesgruppens interesser og sin klasses anseelse. Ta eksempel av de sjøfolkene som nekter å la seg bruke av vårt lands dödsfiender. Hvis ikke denne oppfordringen hjelper, vil vi komme tilbake til de enkelte tilfeller.

Blandt sporveisfolk også sjåfører

her det i den siste tiden forekommet noen grove tilfeller av brudd på de paroler som gjelder for alle arbeidere. Vi er nødt til å navngi to sjåfører som uten protest lot seg engasjere til å lære tyske sjåfører i kjøre sporveiens busser. Navnene er: Thorstein Noss, Hybelhuset, Bogstadvn. og Jørgen Rønning, Grefsenvn. 1. - Det er vel kjendt at tyskerne ofte bruker sporveisbussene når de skal foreta razziaer. Den 26. oktober f.eks. rekvrirerte Wehrnacht 20 busser ved A/S Oslo Sporveier. Det ble sagt at det skulle foregå en prøve av bilene. Men prøven besto i reise til Helgelandsmoen for å hente tyskere som skulle foreta en større razzia i Eiker og Eokksund. Razziaen resulterte i at mange nordmenn ble arrestert og mishandlet. Vi henstiller derfor til alle sjåfører, uansett arbeidssted, å nekte å la seg bruke ved slike rekviringer, fordi det som regel går ut over den norske befolkning. Ingen må heller arbeide for å erstatte den mangl på arbeidskraft som oppstår ved slike situasjoner.

Norske arbeidere skal heller ikke frivillig la seg engasjere til å reparere biler for tyskerne. Også flere arbeidsledere innen Oslo Sporveier opptrer i sin daglige gjerning helt i strid med de paroler som er gitt av Hjemmefrontens ledelse. De gir seg ut for å være gode jössinger, men deres oppførsel overfor underordnede og også deres forhold til den nazistiske ledelse er alt annet enn norsk. Fremtidens berettigede klagor på de samme personer vil medføre offentliggjørelse av navn og stilling.

På Skog- og Landarbeiderförbundets landskonferanse i begynnelsen av forrige måned møtte det mange ikke-nazistiske representanter. Det er ingen undskyldning at parolen om ikke å møte, ikke nådde fram. Slike møter er under enhver omstendighet boykottet - det burde alle aktive fagforeningsfolk vite. - Sakene på møtet böd ikke på noe av interesse, men derimot holdt komiske Fossum en tale som mildest talt vakte den største oppmerksomhet. Han uttalte bl.a. at det nå fremfor alt gjaldt å holde fagbevegelsen samlet og sterkt, slik at den var klar til, eventuelt ved kup, å ta makten i samfunnet etter krigen. Når Quisling kunne klare det i 1940 med så få medlemmer bak seg, så måtte det være en forholdsvis lett sak for Landsorganisasjonen med sine 300.000 (?!) uttalte Fossum. - Etter talen hadde en av representantene ordet og erklærte seg enig med Fossum i at LO burde innstille seg på å overta samfundsmakten. Men han var ikke enig i at dette burrde utsettes til krigen var over. Han mente at kupet burrde gjøres straks.

Vi innskjerper

Parolen om at ingen må møte på tillitsmannskonferanser eller andre faglige møter so langt arrangeres av en kommisariske LO-ledelse. Det minste en resikerer ved en slik oppførsel er å bli satt utenfor når vi gjen får en

F R I F A G B E V E G E L S E